

Leefmilieu
Dennenstraat 124
6543 JW NIJMEGEN
(024) 3780384
IBAN: NL88INGB0001770432
e-mail: burgernetwerk@leefmilieu.nl
website: www.leefmilieu.nl

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 18 nummer 1
Januari 2020

U weet dat wij als Leefmilieu mede verantwoordelijk zijn voor de uitspraak van Raad van State die geleid heeft tot de stikstofcrisis. Wij waren natuurlijk niet uit op een crisis voor boeren en bouwers. Wat wij zagen was een crisis in de bescherming van de natuur: vogels met gebroken pootjes, kringlopen die verbroken worden en achteruitgang in soortenrijkdom. Daar ging en gaat het ons om en gelukkig komt dat perspectief in de media steeds duidelijker naar voren. Duidelijk wordt ook dat de PAS vanaf het beging onhoudbaar was en zijn doel niet kon bereiken. De uitspraak van de Raad van State heeft dus iets aan het licht gebracht, in plaats van een crisis te veroorzaken.

Het was voor de juristen en woordvoerders van leefmilieu een superdruk jaar en ook de start van 2020 beloofd weer druk te worden. Maar zoals ieder jaar blijven vrijwilligers van Leefmilieu hun best doen en ook in 2020 gaan we er met uw steun weer tegenaan.

Deze Nieuwsbrief wordt verstuurd naar alle leden en donateurs van Leefmilieu. Wilt u anderen attent maken op het bestaan van deze Nieuwsbrief?

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Mail daarvoor naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. Leden zijn voor ons erg belangrijk en een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Oplossingen stikstofprobleem
2. Handhavingmethode voor bepalen houtrookoverlast.
3. Nijmeegse biomassacentrale opnieuw van tafel
4. Zienswijzen nieuw stikstofregistratiesysteem
5. Niet boeren en bouwers centraal, maar natuur centraal
6. 24 januari: Samen in actie tegen bestrijdingsmiddelen
7. Bevlogen boeren zetten zich in voor kringlooplandbouw
8. Clara Meijer-Wichmann Penning 2019 voor Johan Vollenbroek
9. Voor varkensboeren was 2019 een goed jaar
10. #mijnnatuurblijft

1. Oplossingen stikstofprobleem

September 2019. De stikstofuitspraak van de Raad van State vormt een probleem, dat is duidelijk. Maar de vraag is nu dus: Hoe lossen we dat probleem op? Niet door de getroffen natuurgebieden op te heffen, zoals

sommigen in de landbouwsector suggereren. De oplossingen, zoals wij die zien hebben we samen met de andere betrokken milieuorganisaties op een rijtje gezet. Onze ideeën worden toegelicht in een brief die we aan minister-president Rutte hebben gestuurd.

Enkele suggesties hieruit zijn:

- Verminder de intensieve landbouw
- Ga over op kringlooplandbouw
- Verlaag de maximum snelheid op de snelwegen naar 100 km / uur
- Verbiedt brommers op benzine (tweetakt)
- Schaf subsidies af op houtstook / biomassa / mestvergisters
- Sluit kolencentrales vervroegd.

Het goede nieuws is dat een van de suggesties in de brief al uitgevoerd wordt: de maximumsnelheid op snelwegen gaat naar 100 km per uur. Een mooi begin, hopelijk volgen andere oplossingen ook snel.

Lees de brief aan minister-president Rutte: <https://tinyurl.com/brief-Rutte>

Lees het persbericht: <https://tinyurl.com/persbericht-Rutte>

2. Handhavingmethode voor bepalen houtrookoverlast.

Houtstook door particulieren veroorzaakt veel overlast en schade aan de gezondheid. Voor klachten over houtstook kun je terecht bij de gemeente, maar die heeft eigenlijk geen duidelijk kaders of richtlijnen om de overlast aan te pakken.

De stichting die rechters in technische kwesties advies geeft (StAB), heeft zich nu gebogen over de gezondheids- en hindereffecten van houtkachels. In het kennisdocument 2019 proberen ze te komen tot een laagdrempelige en eenvoudige methode om vast te stellen of klachten terecht zijn en welke maatregelen genomen kunnen worden om klachten te voorkomen. Verder zijn veel tips opgenomen over hoe je hout kunt stoken zonder hinder te veroorzaken.

De StAB geeft in dit document eerst een overzicht van de relevante regelgeving; een overzicht van wat er vrij komt bij goede en slechte verbranding van hout en een overzicht van wat er mis kan gaan bij de afvoer en verspreiding van de houtrook. Op basis hiervan is een emissiematrix ontwikkeld en doet het StAB voorstellen voor een handhavingmethode, inclusief een stappenplan voor het uitvoeren van controles. Uitgangspunt hierbij is dat de hoeveelheid geur een maat is voor de hoeveelheid houtrookoverlast. Wanneer bij houtstook de in het kennisdocument gehanteerde geurnorm overschreden wordt, blijkt de uitstoot van schadelijke stoffen dermate groot, dat er sprake is van hinder, zoals beschreven in artikel 7.22 van het Bouwbesluit.

Hiermee is voor het eerst een methode ontwikkeld waarmee tegen geringe kosten de ernst van de houtstookoverlast vastgesteld kan worden. De methode is transparant en laagdrempelig en kan in hindersituaties als handhavingmethode door een gemeente worden gebruikt.

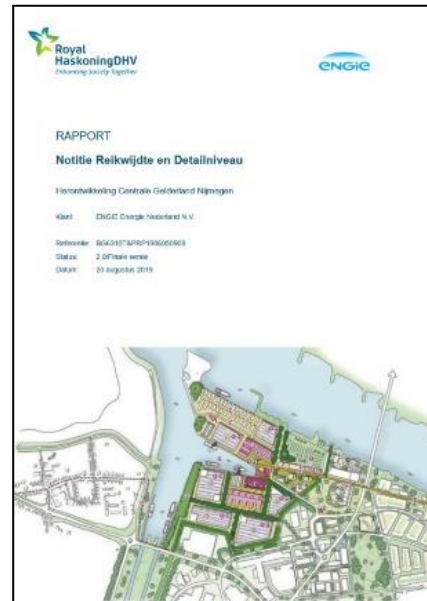
Leefmilieu is blij met dit kennisdocument van de StAB. Wij roepen gemeenten op de door het StAB ontwikkelde methode breed in te zetten, om zo de hinder door houtrook substantieel te verminderen.

Bekijk het kennisdocument van de StAB: <https://tinyurl.com/kennisdocument-Houtstook>

3. Nijmeegse biomassacentrale opnieuw van tafel

November 2019. Engie heeft de plannen voor een biomassacentrale in Nijmegen geschrapt. Aanleiding was een meerderheid in de Nijmeegse gemeenteraad die zich begin november keerde tegen de biomassacentrale. De raad heeft bezwaren vanwege de luchtuitstoot van de centrale en het onduurzame karakter van biomassaverbranding. Nijmeegse bewoners- en milieuorganisaties juichen het besluit van de gemeenteraad en van Engie toe. In 2017 had Engie ook al een concreet plan voor een biomassacentrale. Toen zette de rechter er echter een streep door.

Voor de herontwikkeling van het Nijmeegse bedrijfsterrain van Engie wordt nu een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Belangrijk thema daarbij is de opwekking van duurzame energie en warmte. Voor het nieuwe bestemmingsplan wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Als start van deze procedure is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld. In deze notitie staat welke alternatieven en milieueffecten in het MER moeten worden beschreven. Leefmilieu heeft een zienswijze over de notitie ingediend. Leefmilieu vindt de notitie te vaag en te algemeen. Het gebrek aan concreetheid zal het maken van een goed MER erg moeilijk maken. Duidelijker moet worden welke bedrijfscategorieën wel en niet worden toegelaten. Het huidige bedrijventerrein heeft een grote geluidsruimte. Leefmilieu vindt het van belang dat er alternatieven worden meegenomen waarbij die geluidsruimte wordt beperkt. Ook inperking van de veiligheidscontour en van luchtmissies zijn van belang. Leefmilieu stelt voor om bij de opwekking van duurzame energie en warmte sterk in te zetten op technieken als bodemwarmte, aquathermie (energie uit oppervlaktewater) en opslag van energie. Groene omranding en groene dooradering van het bedrijventerrein worden toegejuicht.

Lees de hele zienswijze: <https://tinyurl.com/zienswijze-NRD>

Bekijk de Notitie Reikwijdte en Detailniveau: <https://tinyurl.com/NRD-Engie>

4 Zienswijzen nieuw stikstofregistratiesysteem

Om de bouw van circa 75.000 woningen en een aantal grote infrastructurele projecten mogelijk te maken, is een Regeling spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur in de maak. Met deze Regeling wordt een stikstofregistratiesysteem ingesteld, dat vergelijkbaar is met de PAS, een soort mini-PAS. Het concept voor deze regeling ligt nu voor ter consultatie.

Leefmilieu is het niet eens met deze regeling en heeft zienswijzen ingediend. De zienswijzen betreffen onder meer het gebruik van de PAS-systematiek die achterhaald is. Ook gaat de Regeling niet alleen over woningbouw (weinig stikstofdepositie), maar ook over wegeaanleg (veel stikstofdepositie) en worden er geen maxima aan de uitstoot van dergelijke projecten gesteld. Verder lijkt ons de veevoermaatregel niet uitvoerbaar omdat er in de veesector getwijfeld wordt aan de ernst van het probleem.

Lees onze zienswijzen: <https://tinyurl.com/zienswijze-Spoedaanpak>

Bekijk de conceptregeling: <https://www.internetconsultatie.nl/spoedaanpakstikstofbouwinfrastructuur>

5. Niet boeren en bouwers, maar natuur centraal

Op 27 november 2019 kwamen natuur- en milieuorganisaties in het Brabants Natuurmuseum in Tilburg bij elkaar om te bespreken hoe ze duidelijk kunnen maken dat het bij het stikstofprobleem om de natuur gaat. Aanwezig waren onder meer Leefmilieu, MOB, Greenpeace en Stichting Werkgroep Behoud de Peel.

Afgesproken is samen te werken op het gebied van publiciteit. Ook is het de wens in de toekomst meer samen te werken bij juridische procedures. Besluiten die ongunstig zijn voor de natuur worden dan niet door enkele organisaties juridisch bestreden, maar de natuur- en milieuorganisaties gaan er gezamenlijk tegenin.

Op de bijeenkomst was ook een vertegenwoordiging uit België aanwezig. Zij willen leren van de Nederlandse aanpak en samenwerken om ook in België de stikstofproblematiek aan te pakken.

De aanwezige organisaties waren enthousiast over de samenwerking en vervolgspraken zijn gemaakt.

6. 24 januari: Samen in actie tegen bestrijdingsmiddelen

Hoe kunnen we een sterke beweging opbouwen om het gebruik van bestrijdingsmiddelen terug te dringen? Die vraag staat op vrijdagmiddag 24 januari 2020 centraal. Burgers en organisaties actief tegen bestrijdingsmiddelen zijn van harte uitgenodigd. Elkaar versterken, uitwisseling van informatie, strategie en gezamenlijke lobby staan centraal. Enkele bewoners- en milieuorganisaties vertellen over hun acties voor spuitvrije zones en hun metingen van bestrijdingsmiddelen rondom en in natuurgebieden. In aansluiting hierop bespreken de deelnemers met elkaar welke onderwerpen en prioriteiten ze van belang vinden en welke van die thema's ze gezamenlijk willen oppakken. De aftrap van de bijeenkomst wordt gegeven door gastspreker Caspar Janssen, bekend door zijn boeken en zijn enthousiaste pleidooi voor milieubewust tuinieren. Hij vertelt over zijn wandelingen langs lielevelden in Drenthe, biologische bollenvelden in Noord-Holland en over zijn ervaringen met balkonplanten en tuincentra. De bijeenkomst vindt plaats in Utrecht. De bijeenkomst wordt georganiseerd door Leefmilieu, PAN-Europe (Pesticiden Actie Netwerk) en WECF (Women in Europe for a Common Future).

Lees de uitnodiging te lezen: <https://tinyurl.com/uitnodiging-samen>

Bekijk het programma: <https://tinyurl.com/programma-samen>

Datum: vrijdag 24 januari 2020

Plaats: Se7en, Mariaplaats 7, Utrecht

Tijd: 13.30 –17.00, inloop 13.00

Opgave: via: <https://tinyurl.com/aanmelding-samen>

7. Bevlogen boeren zetten zich in voor kringlooplandbouw

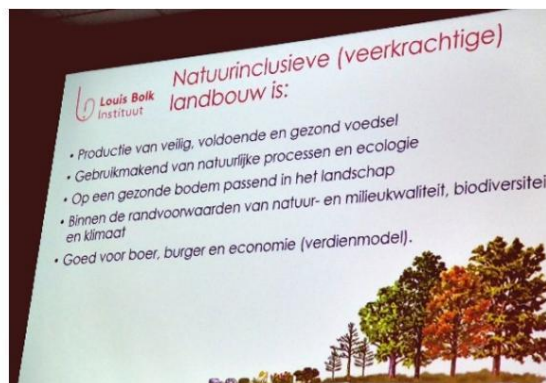
In september kwamen in Nijkerk meer dan 150 boeren bijeen van de vereniging tot Behoud van Boer & Milieu (VBBM).

Ze vierden dat ze al 30 jaar samenwerken aan de ontwikkeling van kringlooplandbouw. Veehouders vertelden wat er komt kijken bij het sluiten van de kringloop. Het idee is eenvoudig: de koe eet gras, en met de koeienpoep wordt het gras bemest. In deze kringloop is er veel minder (of geen) kunstmest nodig en veel minder krachtvoer. Dat krachtvoer (vaak met soja) hoeft dan ook niet geïmporteerd te worden. Dat is gunstig, want de soja komt nu vaak uit landen waar er (regen)woud gekapt wordt om soja te verbouwen. Dus geen krachtvoer gebruiken is ook gunstig voor het milieu in landen ver weg van hier.

De VBBM bestaat dertig jaar en kan dus gebruik maken van een schat aan ervaring. In deze bijeenkomst werden ervaringen over kringlooplandbouw gedeeld, werd op het werk van de individuele boeren teruggeblikt en werden zelfontwikkelde apparaten getoond. In alle presentaties was de rode draad dat kringlooplandbouw economisch heel rendabel is. Het helpt daarbij natuurlijk wel als boeren bevlogen zijn.

Lees meer over het VBBM kringloopsysteem: <https://tinyurl.com/kringloop-VBBM>

8. Clara Meijer-Wichmann Penning 2019 voor Johan Vollenbroek

10 december 2019. De jaarlijkse Clara Meijer-Wichmann Penning van De Liga voor de Rechten van de Mens is dit jaar toegekend aan Johan Vollenbroek. Johan is bestuurslid van leefmilieu en voorzitter van milieuorganisatie Mobilisation for the Environment.

De Clara Meijer-Wichmann Penning gaat ieder jaar naar een persoon of organisatie, die bijzondere erkenning verdient voor zijn of haar inzet voor de verdediging van de rechten van de mens, met name in Nederland. Johan heeft de penning gekregen "vanwege zijn toegewijde en aanhoudende inzet in en vanuit met name Nederland en Europa voor lucht-, bodem- en waterkwaliteit en duurzame ontwikkeling, het tegengaan van (hoge) uitstoot van schadelijke stoffen als kwik, dioxines, PFAS, stikstofoxiden, ammoniak, zwaveloxiden en fijnstof, het beperken van klimaatverandering en het opkomen voor behoud en versterking van natuur, biodiversiteit, gezondheid en een gezonde leefomgeving."

**Liga
voor de
Rechten
van de
Mens**

Wij zijn blij en trots met de erkenning van de inzet van Johan en we feliciteren hem hiermee van harte.

Meer informatie over de Liga voor de Rechten van de Mens:
<https://www.ligarechtenvandemens.nl/missie.html>

9. Voor varkensboeren was 2019 een goed jaar

December 2019. Wageningen Economic Research raamt het gemiddelde inkomen van bedrijven in de land- en tuinbouw in 2019 op € 57.000, dat is een stijging van € 6000 ten opzichte van 2018. Vooral voor varkensboeren was 2019 een goed jaar. Het gemiddelde inkomen wordt geraamd op € 257.000. Dit goede resultaat is mede veroorzaakt door de grote vraag naar varkensvlees uit China, daar kampt men in 2019 met de Afrikaanse varkenspest. De verschillen in inkomen tussen de sectoren in de landbouw waren groot. Zo daalde de inkomens van de pluimveebedrijven door een lagere prijs voor de eieren.

Lees het hele persbericht op: <https://tinyurl.com/WUR-inkomen>

10. #mijnnatuurblijft

In de stikstofdiscussie blijft het belangrijk de aandacht te vestigen op waar het eigenlijk om gaat: de bescherming van de natuur. Wil je natuur die jou dierbaar is onder de aandacht brengen, maak dan een foto en plaats die met de hashtag #mijnnatuurblijft.

Zie ook: <https://www.mijnnatuurblijft.nl/>

#MijnNatuurBlijft: Uitzicht over de Overasseltse en Hatertse vennen bij Nijmegen